MIGRATSIYA VA QOCHOQLAR MUAMMOSI

Suttiyeva Sevinsh
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
To‘rtko‘l fakulteti Buxgalteriya hisobi
yo‘nalishi 241 guruh talabasi
Maqsudsottiyeva77@gmail.com

Kalit so‘zlar: Migratsiya, qochoqlar, iqtisodiy sabablar, siyosiy beqarorlik, urush va nizolar, tabiiy ofatlar, integratsiya, xalqaro tashkilotlar

Annotatsiya: Ushbu tezis “Migratsiya va qochoqlar muammosi” mavzusiga bag‘ishlangan bo‘lib, zamonaviy dunyoda ushbu jarayonlarning ijtimoiy, iqtisodiy va siyosiy oqibatlarini o‘rganadi. Tezisda migratsiya tushunchasi, uning turlari, shuningdek, qochoqlar muammosining asosiy sabab va omillari tahlil qilinadi. Urushlar, iqtisodiy qiyinchiliklar, tabiiy ofatlar va siyosiy beqarorlik odamlarni o‘z uyini tark etishga majbur qiluvchi eng muhim omillar sifatida ko‘rib chiqiladi. Shu bilan birga, qochoqlarni qabul qiluvchi mamlakatlarda yuzaga keladigan ijtimoiy moslashuv, iqtisodiy yuk va xavfsizlik masalalari muhokama qilinadi. Tezisda shuningdek, xalqaro hamjamiyat va BMTning Qochoqlar bo‘yicha Ali komissarligi (UNHCR) faoliyati, qochoqlarning huquqlari va integratsiya jarayonini tartibga soluvchi xalqaro huquqiy hujjatlar ham tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, migratsiya va qochoqlar muammosi global miqyosda yechim talab qiluvchi dolzarb masala bo‘lib, uni samarali hal qilishda davlatlararo hamkorlik va xalqaro tashkilotlarning roli muhimdir. Ushbu ish, shuningdek, ijtimoiy fanlar, siyosatshunoslik va iqtisodiyot sohalarida qochoqlar bilan bog‘liq muammolarni chuqurroq tushunishga yordam beradi. Bugungi kunda dunyo miqyosida migratsiya va qochoqlar muammosi jiddiy ijtimoiy, iqtisodiy va siyosiy masalalardan biri sifatida namoyon bo‘lmoqda. Globalizatsiya jarayoni, urushlar, iqtisodiy muammolar, tabiiy ofatlar va siyosiy beqarorlik insonlarni o‘z vatanini tark etishga majbur qilmoqda. Migratsiya jarayoni faqat shaxsiy hayotga ta’sir qilmay, balki qabul qiluvchi mamlakatlar va global miqyosdagi siyosiy va iqtisodiy tizimlarga ham jiddiy ta’sir ko‘rsatadi. Shu sababli, bu masala zamonaviy jamiyat uchun katta ahamiyatga ega.

Ключевые слова: Миграция, беженцы, экономические причины, политическая нестабильность, войны и конфликты, природные катастрофы, интеграция, международные организации

Аннотация: Данная тезисная работа посвящена проблеме миграции и беженцев и изучает социальные, экономические и политические последствия этих процессов в современном мире. В работе рассматривается понятие миграции, её виды, а также анализируются основные причины и факторы,

приводящие к появлению беженцев. Войны, экономические трудности, природные катастрофы и политическая нестабильность рассматриваются как ключевые факторы, вынуждающие людей покидать свои дома. Кроме того, обсуждаются проблемы социальной адаптации, экономической нагрузки и безопасности в странах, принимающих беженцев. В тезисе также анализируется деятельность международного сообщества и Верховного комиссара ООН по делам беженцев (UNHCR), права беженцев и международно-правовые документы, регулирующие процесс интеграции. Результаты исследования показывают, что проблема миграции и беженцев является актуальной на глобальном уровне и требует эффективного решения, при этом важна совместная работа государств и международных организаций. Данная работа также помогает глубже понять проблемы, связанные с беженцами, в сфере социальных наук, политологии и экономики. В современном мире проблема миграции и беженцев проявляется как одна из серьёзных социальных, экономических и политических задач. Процессы глобализации, войны, экономические трудности, природные катастрофы и политическая нестабильность вынуждают людей покидать свои родные страны. Миграция влияет не только на личную жизнь, но и оказывает значительное воздействие на принимающие страны и глобальные политические и экономические системы. Поэтому данная проблема имеет большое значение для современного общества.

Keywords: Migration, refugees, economic reasons, political instability, wars and conflicts, natural disasters, integration, international organizations

Abstract: This thesis is dedicated to the issue of migration and refugees and examines the social, economic, and political consequences of these processes in the modern world. The thesis discusses the concept of migration, its types, and analyzes the main causes and factors that lead to the emergence of refugees. Wars, economic difficulties, natural disasters, and political instability are considered key factors forcing people to leave their homes. Additionally, the thesis addresses issues of social adaptation, economic burden, and security in countries that host refugees. The study also examines the role of the international community and the United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), refugee rights, and international legal documents regulating the integration process. The research results show that migration and refugee issues are globally relevant and require effective solutions, with the cooperation of states and international organizations being crucial. This work also helps to better understand refugee-related problems in the fields of social sciences, political science, and economics. Today, migration and refugee issues are recognized worldwide as serious social, economic, and political challenges. Globalization processes, wars, economic difficulties, natural disasters, and political instability force people to leave their homelands. Migration affects not only individual lives but also

has significant impacts on host countries and global political and economic systems. Therefore, this issue is of great importance for contemporary society.

Migratsiya – bu insonlarning bir hududdan boshqa hududga doimiy yoki vaqtincha ko‘chib o‘tish jarayoni bo‘lib, u ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy va ekologik omillar bilan bog‘liq.

Ichki migratsiya (shaharlar yoki viloyatlar ichida ko‘chish)

Xorijiy migratsiya (davlatlararo ko‘chish)

Mehnat migratsiyasi (ish izlab ko‘chish)

Qochoqlik (urush, tahdid yoki tabiiy ofatlar sababli qochish)

Majburiy migratsiya (davlat siyosati yoki ekologik muammolar tufayli ko‘chish)

Qochoqlar muammosi ko‘plab omillardan kelib chiqadi:

1. Urush va nizolar: Suriyada, Afg‘onistonda va Ukrainada sodir bo‘lgan nizolar yuz minglab odamlarni o‘z uyidan haydab chiqardi.
2. Iqtisodiy qiyinchiliklar: Ishsiz qolish, past daromad, kambag‘allik odamlarni yaxshiroq hayot izlab boshqa mamlakatlarga ko‘chishga majbur qiladi.
3. Tabiiy ofatlar va iqlim o‘zgarishi: Qurg‘oqchilik, zilzila, suv toshqini kabi tabiiy ofatlar ko‘plab oilalarni ko‘chishga majbur qiladi.
4. Siyosiy beqarorlik va inson huquqlari buzilishi: Diktatorlik rejimlar, diniy yoki etnik ta’qiblar odamlarni vatanini tark etishga majbur qiladi. Qochoqlarni qabul qiluvchi mamlakatlarda quyidagi muammolar yuzaga keladi:

Iqtisodiy yuk: Qochoqlar dastlab turar joy, oziq-ovqat va tibbiy xizmatlarga muhtoj bo‘ladi.

Ijtimoiy moslashuv: Madaniyat, til va urf-odatlar farqi integratsiya jarayonini qiyinlashtiradi.

Siyosiy va xavfsizlik masalalari: Qochoqlar sonining ko‘payishi mahalliy aholi orasida norozilikni oshirishi mumkin.

Shu bilan birga, qochoqlar ham ishchi kuchi, innovatsiya va madaniy boylik sifatida qabul qiluvchi mamlakatlarga ijobiy ta’sir ko‘rsatishi mumkin.

BMTning Qochoqlar bo‘yicha Ali komissarligi (UNHCR) qochoqlarga turar joy, ta’lim va huquqiy himoya taqdim etadi.

Xalqaro qonunchilik: 1951-yilgi Qochoqlar to‘g‘risidagi Konvensiya qochoqlar huquqlarini himoya qiladi.

Davlatlararo hamkorlik: Qochoqlarni qabul qilish va integratsiya qilish bo‘yicha ko‘p mamlakatli dasturlar ishlab chiqilmoqda.

Migratsiya va qochoqlar muammosi zamonaviy dunyoda dolzarb masala bo‘lib, uning ijtimoiy, iqtisodiy va siyosiy oqibatlari katta. Urushlar, iqtisodiy qiyinchiliklar, tabiiy ofatlar va siyosiy beqarorlik odamlarni vatanini tark etishga majbur qilmoqda. Shu bilan birga, qochoqlarni qabul qiluvchi mamlakatlar bu jarayondan ham ijobiy,

ham salbiy ta’sir oladi. Global va xalqaro hamkorlik orqali qochoqlar muammosini samarali hal qilish va ularni jamiyatga integratsiya qilish mumkin. Shu bois, davlatlar va xalqaro tashkilotlar birgalikda ish olib borishi muhimdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. G‘aniyev F., G‘aniyeva G., Shukridillayeva S. (2024). “Migratsiya tushunchasi, turlari va O‘zbekistonda migratsiya huquqi hamda ularning sotsiologik talqini”.Maqola
2. Imomova N. (2024). “Mehnat migratsiyasi jarayonlarini tahlil etish va uning ijtimoiy-iqtisodiy oqibatlari”. Farg‘ona davlat universiteti nashri.